

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyitltér sora 40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudóstó Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

POLITIKAI HETILAP

Halottak napján.

Irta: Hercege Ferenc.

Kérlek, kedves olvasóm, ne dobd el bosszusan ezt a lapot, hanem szenved el néhány percig a kellemetlen érzést, melylyel a keserű és megszegítő igazságok fessegetése jár.

Hatalmas tüntető menet vonul el lelki szemeid előtt. A tüdővészések tüntető menete. Nyolevanezer ember, akinek szemében már ott vibrál a halálos félelem. Órákon át látod őket vánszorogni és a rettenetes menet még sem akar véget érni. Fakó arcu, horpadt mellű parasztok, kiknek sovány válláról oly furán lóg a cifra szűr. Elaszott uriemberek, akik fázza vonják össze prêmes kabátjukat. Munkásemberek, akik erőtlennül vonszolják maguk után a nehéz csákányt. Azután a huszesztendősök serege! A fiatal leányok, akik menyasszonyi ruhába öltöztek és rémüldözve kacérkodnak a halállal. A nyurga fiúk, kiknek szívében forró vágyak lobognak és kiknek arca eltorzul a félelemtől.

Amit a hatalmas állam nem tud megcsinálni, azzal megpróbálkozik a gyöngye társadalom. A József Szanatorium Egyesület megragadó hévvel, bámulatós szívósággal harcol az alatomos ellenséggel. Vezető emberei fáradságtalanul tervezgetnek, irnak, szónokolnak, izgatnak, kérlelnek és koldulnak, hogy felrázzák közömböségéből a társadalmat.

A szíves olvasó most már tudja, hogy cikkem tulajdonképpen reklám-cikk akar lenni. Valóban az. Az életnek szeretnék reklámot csinálni a halállal szemben. A reménynek, a verőfénynek a csüggedés s az árnyék principiuma ellen. A Szanatorium Egyesület egy megkapóan gyöngéd ötlete adta kezembe a tollat. Felbivást tesz közzé, melyben azokhoz fordul, akik halottak napján virágot tesznek kedveseik sírjára. Ha mindenki csak egy virágszállal kevesebbet fon koszorujába és az egy virágszál árát elküldi az egyesületnek, akkor meg-

igéri, hogy megmenti ezer tüdőbeteg ember életét.

Az enyészetet állítani az élet szolgálatába, a halottak napját a reményesség ünneppé avatni: gyönyörű gondolat. Aki valaha már végigszemlélte és végigszenvedte egyik kedvesének lassu elsoványodását, akit tehetetlen fájdalommal töltött el egy ifjú élet korai elhamvadása: az meg fogja érteni a Szanatorium Egyesület szójátat. S aki megérti, az hozzá fog járulni a nemzet szegyenfoltjának letörléséhez. A József Kir. Hercege Szanatorium Egyesület címe (Budapest, IX., Lónyay-utca 47.)

Hercege Ferenc e gyönyörű cikke még azoknak figyelmét is felkelti a szép társadalmi munka iránt, akik eddig késlekedtek. Örömmel írjuk, hogy megyénk és városunk kiveszi részét ebből a mentési munkából. A gyűjtés eredményét lapunkban közzé fogjuk tenni.

Vajha mindenki megértene a megkapóan gyöngéd ötletet: egy virágszállal kevesebbet kell kötni a kegyelet koszorujába s ezt az egy virágszálát átadni a halál jegyeseinek élete megváltására!

A mérsékeltek.

Az ősz beálltával a politikai küzdelmek új terén a nemzetiségi kérdés már annyira kísért, hogy azt szinte uralni látszik. — Nem esoda, ha a kérdés ütköző pontjáról, a nemzetiségi törvényről a politikai körökben most sok szó esik. Mi legyen vele? Mi történjék a törvénykönyvnek azon néhány oldalával, melynek betűire, mint a legfelsőbb tekintélyre az agitátorok ma hivatkozni szoktak s a melynek szelleme viszont sok tekintetben megdönti a betűbe magyarázott értelmet. A betűhoz való ragaszkodás a magyar nemzeti állam kiépítését teszi lehetetlenné, a szel-

lem szerint való értelmezés meg a nemzetiségeket izgatja föl fölöslegesen.

A törvény tehát ránk nézve mindkét esetben veszedelmet rejt. Akik így fogják föl a dolgot, azok annak eltörlését kívánják. A magyar államnak nem lehet szüksége olyan törvényre, amely a veszélyt Damokles kardja gyanánt állandóan feje fölött tartja, el kell azt törölni tehát.

A mi véleményünkkel, mely a kérdés közvetlen ismeretéből s az izgatás arányaiban való teljes tájékozottságunkból alakult ki, szintén azok mellé szegődünk, akik a nemzetiségi törvényt, mint veszedelmesen fölösleges egyoldalú kötelezvényt sürgősen megsemmisíteni óhajtják. És hisszük, hogy mindazok, akik a nemzetiségi izgatás tözsomszedságában, vagy éppen annak kellő közepén hozzánk hasonlóan tájékozódhatnak, akiknek éppen a közvetlen szomszedság révén a mozgalomnak minden legkisebb árnyalatát ellesni alkalmuk van s akik így az egészről, tiszta képpel birtokukban, mondhatnak véleményt, ítéletet: ismételjük, akik a nemzetiségekkel a mi helyzetünkhöz hasonló közvetlenségben élnek, azok mind nekünk és azoknak adnak igazat, akik a nemzetiségi törvény eltörlését kívánják a dolgok megoldásának első lépése gyanánt.

Csakhogy az emberek gyöngéje, hogy olyan dologról is szeretnek mondani véleményt, amit kevésbé, vagy egyáltalán nem is ismernek. És ha ehhoz a szokáshoz még egy kis optimizmus is párosul, mely akár a tuhajtott humanizmus, akár pedig a szabadság, egyenlőség jelszavainak értelmében való messze kiterjesztésével ránézve teljesen idegen kérdésekben ítélkezni akar, úgy ott áll előttünk a mi politikai világnak

Links Adolf
butorkereskedő és esztergályos
Túrócszentmárton, főtér
(Löwy Zsigmond mészáros házában).

Szoba- és konyabutorok!
Háló- és ebédlő-szobák!

„mérsékelt“ politikusa, aki szentimentalizmusában a szívével gondolkodik is.

A „mérsékelt“ másképp lát, szemlél s a szemléltet alapján másképp ítélkezik is. Elsőben is azt a mértéket igazítja optimizmusa erejéhez, mellyel az eseményeket méri. Eszerint a nemzetiségi mozgalmak a törvény korlátai között mozgó törekvések egyes népfajok természetes jogai érdekében. Az egyes büncselekmények a fajszeretet természetes érzésében gyökerező szenvedélyesség jelenségei, amelyek ezzel megmagyarázhatók és menthetők lévén, nem volnának büntethetők sem. És így tovább, a mérsékelt egyre mérsékli magát az ellenséges indulatok és egyéb jelenségek megítélésében és versenyt kiabál az agitátorokkal, akik az igazatnak a törvényesség medrébe való szorításában jog- és szabadságtiprást s az agitátorok büneinek üldözésében nemzetgyilkolást látnak.

A mérsékelt azonban kifelé is keres érvényesülést. Így esik, hogy az ellentábornak hasonlóan félgondolkozásu egyéneivel ismerkedik össze, akivel aztán egy gyékényen árul. A kölesönös szentimentalizmus által kifejlesztett mesterséges rokonszenv az egymással szembenézők közeledését keresi, az együttjáró optimizmus meggyőződést önt beléjük törekvéseik igaza iránt és hitet annak győzelmét

illetőleg. Ezek mindenütt vannak. És mert vannak, számolnak is velük, hol jobban, hol kevésbé, aszerint, amint a békésebb vagy harciasabb irány kerekedik felül. De ha a kölesönös harcban teljesen figyelmen kívül maradnak is, úgy még mindig megmarad a hatásuk, melyet letagadhatatlan jelenlétükkel saját táborukra gyakorolnak s amely a harcias szellem, kedv ellensúlyozásában nyilvánul.

Nálunk most divattá vált mérsékelt elemeket keresni a politikában. Különösen szeretjük ezt a nemzetiségi mezőkön gyakorolni, ahol a lármás agitátorok fületésítő tulköveteléseivel szemben a kevésbé dissonáns mérséklet még szinte jól is esik. De meg kényelmesebb is a keveset kérő csoportot ígéretekkel elhallgattatni, mint a mindent követelő tömeget megnyugtatni, amely különben is csak a tényeknek hisz.

Szeretjük tehát a csendes elemeket s mert ezek kielégítése könnyebbnek látszik s mert az ezekkel való tárgyalás is simább, kényelmesebb, ezeket emeljük ki a nemzetiségi pártok tömegéből, onnan, ahol őket komolyan senki sem veszi s a különféle kiegyezések, megegyezések, paktumok ezekkel köttetnek meg a „békés fejlődés“ szent nevében. Az egyezés főnáll. A magyar pártokat köti is s ezek a kötés értelmében sietnek is az engedékenységgel. Itt is, ott is

meglazul a falanksz, amely eddig a magyar államiságot keményen védte s teret enged azoknak az elemeknek, amelyek egységére, életére törnek. Mi megtettük, amire köteleztük magunkat; de nem úgy a „mérsékelt“ odaát. Ezek is erőlködnek ugyan, hogy a vállalt kötelezettségnek úgy ahogy megfelelhessenek, de ott senki sem hallgat rájuk. Innen van, hogy még eddig minden, a nemzetiségekkel kötött békeszerződés befagyott.

Ha a multakon okulni akarnánk, úgy most sem keresnők olyan lázasan a mérsékelt elemeket, akikkel szerződésre lépni nem nehéz dolog ugyan, de akikben semmi garancia sincsen arra nézve, hogy a szerződés pontjai meg is tartanak majd. Ha okulni akarnánk, nem keresnők a béke politikáját, mely az engedékenységgel azonos s amely a tuloldalon is békét nem, csak ideiglenes és részleges csendet teremt és általában nem hallgatnánk az ellentábor olyan elemeire, akiket a félgondolkodás, vagy békülékeny alaptermészetük a mérsékletre késztet, mert ezek csak önmagukat mérsékelni képesek és még kevésbé hallgatnánk saját táborunk optimista töredékeire, akiket meg legtöbbször a dolgokban való tájékozatlanság tett hajlékonyakká.

És ha a békés megoldást kereső irányzat a mérséklettel szemben eredményt felmutatni nem képes, úgy a

T Á R C A.

Egy árva folt.

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcája. —

Írta: Hajdu Miklós.

A széles kukoricatáblák között egy kis folt van. Mintha gazt vetett volna valaki, kedvire megtermett itt a mező minden fattyuja, már a magvakat is hullatják és bőven gondoskodnak jövőendő életükről. Sohasem láttam még a határban ilyen földet, ilyen elhagyatott árva foltot. Alig egy fél holdacska az egész, de a szegény embert mégis elláthatná télire krumplival. És nincs országút mellett, hát nem a csikók harapdálták le a fiatal kalászt vagy a zöld kukoricacimert. Látszik is, hogy megszántották, be is vetették, mert a gaz között van valami barázda. De hogy aztán kimélték benne a gázt, az bizonyos, különben nem nyomta volna el emnyire a répát. Mert közelebből hogy megnézem, látom a dudva között a fonnyadt, töpörödött répaléveleket.

Mi történt ezzel a kis földdel? A határban nincsen háládatlan hant, miért hagyták hát ilyen bitangásban ezt a kis darabot? Végiglépem szélességben, hosszúságban, körülbelül fele ez bizony a holdnak, a másik fele lejtős, odasíntul az ökrörthoz, amely a völgyben unatkozik. A lejtős részen épen kukoricát

törnek. No ezek a szegény emberek csak tudnak valamit a réparól. Talán az övéké is, hiszen csak egy kis akác választja el a kukoricától.

A répa másé. Tiltakoznak, egyszerre hárman is mondják, hogy nekik bizony nincsen hozzá köztük. Az öreg, aki a tököt szagatja a kukorica között, odamutat a gazos felé.

— Nyegen se kell az nekünk!

Földről még nem hallottam ilyen becsmérlő beszédet. Különös a dolog, mert közös tagban van a kukorica a répával.

Az öregnek győnge a munkája, pipázni is ráér, hát mond egyet-mást a réparól. Azzal kezd, hogy nem egészen a más esetéről beszél, lévén magának is valamelyes köze a dologhoz.

Így megtudom, hogy a répat ama Törő Vendel vetette, aki marhahajcsár volt és akit a mérői vásár után a csapszékből megütött a guta.

— A törő Vendel odakertült a mi házunkba. Odakertült, — ismétlé az öreg — nem láttuk szivesen, de mikor nem tehetünk ellene... A néném lánya, a Treszka hozta. A Treszka segítettük, gyámoltottuk az özvegyiségében, mégis, hogyan hogyse, elpártolt a véreitől és felesége lett a Törő Vendelnek. Ez meg igazga, veszekedő ember volt mindig, a Treszka't is rábeszélte, hogy követelje a törvényről a jussát. Így aztán elosztottuk a kis házunkat

is, meg ezt a hold földet is. A házból a hátsó, vályogos részt kapta a Treszka, a földből meg a felét. Egy zájjal kevesebb lett az asztalnál, de két kézzel kevesebb a munkában, meg felére fogyott a termésünk, ami pedig közös volt, mióta csak az eszemet tudom. A szegény is lehet még szegényebb, hát mi így jártunk, pedig hatan vagyunk.

Az öreg elhallgatott. Mintha azt kérdezte volna, hogy értem-e most már a dolgot.

— A Treszka megint özvegyesre jutott? — kérdeztem.

— Megint,

— Csak segítik az atyafiak?

— Segíteni segítenék... De mikor marhahajcsár lett belőle...

— Micsoda? Asszony-hajcsárt se láttam még!

— Pedig a Treszka Hajcsár. Ott van a vásárokon, bandukol a tehének után, akár csak a férfiak, éppen csakogy nem bagózik.

— Hát miért nem tartják itthon?

— Nincs annak itt maradása. Ellene van az egész falu, a nagy veszedelmet ő hozta a falura. Mikor az urát ott találta a halál a mérői csárdában, másnap elment kocsin Mérobo és reggelre itt volt a házunkban a halott. Hiába vitték már vóna vissza...

Az öreg a botjával megpiszkálta az indákat s mint aki mindent elmondott már, csak úgy egy pár szót vetett még oda. Amiből

lármas elemmel szemben meg éppen tehetetlenné válik, ha csak alkotmányosságunk alapjait neki átengedni nem akarja.

És ha a béke mindkét irányban lehetetlen, nem szükség külön magyarázni akkor, hogy a megoldásnak egyedül helyes útja hol van tulajdonképpen.

Erre is első lépés a nemzetiségi törvény eltörlése. Kisebb kockázat az, hogy így a nemzetiségeket időre-órára fölizgatjuk, mint az, hogy megtartjuk azt a pallost, amely állandóan fejünk fölött lebeg.

—ár.

A szociáldemokraták gyűlése. A Turóczy szociáldemokrata pártszervezet október 25-én, vasárnap délután nyilvános népgyűlést tartott, hogy a kormány által tervezett választói törvényjavaslat ellen állást foglaljanak.

Az egybehívók nevében *Braneczy* Gyula üdvözölte a megjelenteket s ajánlatára egyhangulag megválasztották elnökké *Wolf* Hugó, társulag megválasztották elnökké *Wolf* Hugó, tisztségüké *Korbely* Pál, jegyzővé *Toldy* Antal helybeli lakosokat.

A napirendet a magyarországi szociáldemokrata párt központi kiküldötte, *Jócsák* Kálmán fejtegette egy teljes óráig tartó beszédben. Tótul pedig *Zverecz* András tartott beszédet.

A gyűlésen megjelent a polgári társadalom minden származottja s a „Dom” nagyterme zsúfolásig megtelt.

A napirend letárgyalása után *Wolf* Hugó, a népgyűlés elnöke, záróbeszédében a következőket mondotta:

Tisztelt népgyűlés! Amit itt eddig hallottunk, az mind a demokrácia feltételeit

tárgyalja. A demokrácia pedig szükséges, mert mentől demokratikusabb alapon nyugszik a társadalmi rend, annál tisztább a közélet. A tisztultabb közélet pedig egy magasabb kulturfokot jelent. Egy magasabb kulturfok magasabb igényeket feltételez, a magasabb igények pedig magasabb munkabéreket teremtenek. Ahol pedig magasak a munkabérek, ott egy fogyasztóképes munkásosztály keletkezik, ez pedig maga után vonja az ipar és kereskedelem fejlődését, az állam gazdasági megerősödését. A gazdasági, ipari és kereskedelmi fejlődés pedig az állami önállóság, a teljes függetlenség felé vezet. Ez pedig egyaránt érdeke minden egyes állampolgárnak!

A népgyűlés — melyen a hatóságot *Ujhelyi* Attila főszofigabíró képviselte — a ruttkai vasutas munkások dalárdájának gyönyörűen előadott éneke mellett ért véget. Mindvégig a legnagyobb rend uralkodott.

Csernova évfordulója. Október 27-én múlt el egy éve annak, hogy a tót igazgatás lelkismeretlensége az elvakított népet a csendőrgolyók elé állítván, olyan eszközt teremtett vele, amellyel egyrésztől itt a népet igaztató föl a „vérszomjas” magyarság ellen, másrésztől a külföldet is sikerült egy időre félrevezetnie. Mi ezt a szomorú eseményt nem tartottuk nyilván. Az áldozatok egy éve porlódnak már, a bünrészes elvette büntetését és bár a hivatalos vizsgálat nyomán fölötte kínálkozott a dolog a tót igazgatás ráolvasására, az egészet mégis a feledésnek engedttük volna át. Főleleveníti azonban ezt az eseményt a prágai „Čas”. A cseh-tót egyesnek az az orgánuma most, az évforduló alkalmából újból beszél róla. Mi — ismételjük, ezt a szomorú eseményt nem akartuk kamatoztatni, de nem úgy az az orgánum, amely a „rendezőség” tulajdona s amely, hogy ilyen szigorú nyilvántartást vezet róla,

szinte bizonyítani látszik azt, hogy a már egyszer sikerült drámát tovább is műsoron akarja tartani.

A lap az eseményeknek többször ismertettetett ferde és eltaszított leírása után a *hatásra* tér át. A külföld véleményével foglalkozik, mely annak a vértfűdőknek hallatára alakult ki. Elmondja, hogy mennyire alkalmas volt az az esemény a külföldi figyelmének fölkelésére, hogy ennek köszönhető, miszerint a tótság ügyével a külföld is foglalkozni kezdett s ez adta meg az impulzust arra is, hogy a tótok elnyomatásából Björnsonék révén európai kérdést sikerült csinálni. (?) És aztán a tótokra gyakorolt közvetlen hatásaként elmondja, hogy a csernovai események nem riasztották meg a tótságot, azok tevékenységét nem akasztotta meg, még Hlinka, Srobár és Juriga félretolása sem, hogy a tót nemzeti öntudat ezek dacára is, egyre fejlődik, nő, hogy ez már a nép széles rétegeiben mélyen szánt, annyira, miszerint annak semmiféle magyarosító irányzat ártani nem lesz képes többé. Sőt, hogy éppen ezeknek az eseményeknek kell betudni az eddig elszigetelt területek behódolását is.

Ezekből látjuk, hogy az említett cseh lap Csernova hatásától szinte örömmittasan, olyan eseményt lát itt, amelynek eredménye, hatása bőven kárpótolja őket az agitátorok elzárásáért, sőt azért az elhantolt és már elporladt 13 halottért is. A cikkből levonható tanulság pedig, hogy a cseh-tót egység gondolatának a jövőben is alá kell rendelni mindezt, időt, embert, vért, életet egyaránt.

A kivándorlás hiénái.

— M. Moravetz, Hamburg. —

Még az év tavaszán díszes kiállítású képes füzeteske kíséretében, mely Brazília szépségeit, mezőgazdaságát, városait mutatja be az olvasónak, Moravetz M. hamburgi lelkékufár, a következő német és cseh-tót nyelven irt körlevelet küldte szét *megbízható* helyekre:

„Igen tisztelt Uram!

Jelen soraimmal tudatom önnek, hogy én 1908. január 1. óta díjmentesen szállítom az utasokat Brazíliába.

Csakis oly családok jöhetnek figyelembe, kik Brazíliában földműveléssel akarnak foglalkozni, vagy egyes személyek, kik rokonságban vannak az utazó családdal. A rokonsági fok egy magával hozandó igazolvánnyal bizonyítandó. Ebben az is feltüntetendő, hogy az összes családtagok hivatásos földművelők.

Kereskedők, iparosok, gyári munkások, család nélkül utazók, vagy akik már voltak Brazíliában, az ingyentutás kedvezményében nem részesíthetők s így Hamburgból—Brazíliáig kötelesek a menetjegyet megfizetni. Ezen összeget az ottani kormány visszafizeti, ha az elősoroltak mint földművelők ott már telepedtek volt. Személyek, kik ragályos betegségekben szenvednek, valamint az elmebeteg, nyomorékok és büntetettek az utazásból kizárva.

Az ingyentutás csak az *én hajójeggyel* történhetik, melyet minden család megkap, ha költségeim fedezésére minden 12 éven felüli személyért 15 márkát, minden 12 éven aluli személyért 7 és fél márkát beklüdi.

Ezen összeg beklüdsével egyidejűleg megírandó minden utas neve, életkora, lak-

anyit értettem, hogy jobb szeretnék volna, ha az asszony nem hozza haza a halott urát. Mivel az ilyen cselekedet, ennyit még kibőkött az öreg, biztos veszedelem.

Hát a halottat ott kellett volna eltemetni a mérői temetőben. Ez valami nagyon világos dolog lehet, meg kell érteni ennek az igazságát az első hallásra, mert az az öreg csak annyit mond a magyarázatára, hogy elkövetkezett azlán a falura a veszedelem. A nagy bajról a pesti embernek is kell tudni, különben méltán éri harag. Nem is faggatom tovább az öreget. Elmondott ő mindent és szakítja tovább a tőköt. Egy nagyot megbökőd a botjával s kimondja a szentenciát.

— Többet hízik ezen az egyen a jószág, mint azon az egész répán.

Az öreg ért a jószághoz, talán igaza is van. De már megnézem útközben azt a répát, micsoda baja lehet. Mire odaérek a lenézett, a kitagadott földhöz, a szélén egy kocsi áll. Meszes vagy halakocsi lehet, mert gyékényes sátor van rajta. Két görhes, vén gobe áll a rúd mellett és javában ropogatja a répaleveleket. A répát pedig nézi valaki. Közlebről látom, hogy a eszimas, törpe emberke: Janó, a vásáros tót, aki a falut koszenővel, késszel, olvasóval, tükörrel meg minden aprósággal ellátja. Ő jár borító kocsi vásárra, búcsúra.

— Mi járatban van itt Janó? — kérdezem.

— A répát nézom.

— A répáját?

— Azt, azt . . .

— Ez a répa a Törő Vendel özvegyé . . .

— Az vetette, de a termés az enyém . . .

— Az özvegy bizony a termés, ha nincs is a faluban. Janó rosszban sántikál, baj lesz . . .

— Dehogyan lesz. Nem kell ez a répa senkinek se. De az én lovaim megeszik. Ezeknek nem árt a tüzes istennyila se.

Hát ez is tudja az esetet, amiről az öreg beszélt. Talán ez jobban megmagyarázza.

— Miért ne kellene ez a répa, Janó?

Most a tót is elmondja a Treszka második házasságát, meg az ura hirtelen halálát.

— Hogy aztán hazahozta a Treszka éjjel a halottat a faluba — meséli a tót — meggyütt nemsokára a veszedelem. Vót a nyáron a határban fene nagy jégverés, azon sár még most is fali. Mivel hogy halottat nem is szabad átvinni a határon . . . A Treszkanak se vót azután maradása itt, annyit bántották, szidták, mondták, hogy ködössá tette a flut a gonosz urával. Pedig jó asszony a Treszka, most vásároka jár. Bogáton látam. Kedden beszéltem is vele, azután megvettem tite ezt a kis répát egy fél kendőért. Nagy, meleg kendőt adtam neki . . .

helye, milyen rokona a családfőnek és hogy mikor akarná a család az utazást megkezdeni.

Ezen tudósítás vétele után megkapják a hajójegyet utasítással és az indulás terminusával együtt. Aki okvetlen Braziliába akar utazni, az csak tölem vegye a hajójegyet, mert különben már a határnál visszautasítják. Megjegyzem, hogy akik az ingenuitásban résztvesznek, azok nem válnak lekötelezettjeivé az ottani kormánynak, ép oly jogaik vannak, mint akik fizettek az utazásért és bármikor visszatérhetnek hazájukba, anélkül, hogy ebben akadályozva volnának a kormány által.

Ajánlatos a hajójegyeket mielőbb az összeg beküldésével megrendelni. A podgyász 20 nappal az utazás előtt címere küldendő.

Moravetz ur ezekkel a mézes-mázos, sokat ígérő levelekkel, ügyes agensei útján elárasztotta a felvidéki községeket s nem egy megzavart fejt ember adta magát arra a nagy utra, melyből neki haszna nem lesz, sőt a brazíliai viszonyokkal ismerősök, de különösen az onét visszatértek bemondása szerint az oda vándorlók egyenesen vesztikbe rohannak, mert legtöbbször megöli az ott uralkodó malária. Haszna csak Moravetz urnak van, akinek teljesen mindegy, hogy ott hagyják-e a szerencsétlen emberek a búbajosnak leirt Braziliában a fogak fehérlését, csak ő kapja meg a fejpénzt mindegyik után.

Moravetz ur üzemleiről egy véletlen rántotta le a leplet a mult héten!

Egy helyből olvasónk figyelmeztetett bennünket, hogy Csernek János és felesége többeket Braziliába való kivándorlásra csábított.

Mi azonnal megtettük jelentésünket a folszolgabírói hivatalnál. Gáffor Dezső folszolgabíró e fejleletet nyomán rögtön megindította a vizsgálatot, amely teljesen beigazolta a feljelentő állításait. Beigazolta azt, hogy a nevezettek Noviczky Györgyöt, Szicskár Ferencet, Porni Györgyöt, Borovitz Jánost és a nevezettek családját nemcsak kivándorlásra csábították, hanem részükre Moravetz ur útján a szükséges hajójegyet már meg is szereztek.

Ezekért a hajójegyekért fejpénz fejében a következő összegeket fizettek: Noviczky György 37 korona 50 fillért, Szicskár Ferenc 45 koronát, Porni György 30 koronát és Borovitz János 37 koronát 50 fillért.

Mire tanítja Moravetz ur az áldozatokat?

A Cserneknél lefoglalt levelezéséből igen épületes dolgokat tudott meg a vizsgálatot vezető szolgabíró, melyből egyébként igen sokat okulhat a határrendőrség is.

Ez a Moravetz szépségesen kitanítja áldozatait, hogy miképp játszhatják ki a magyar hatóságok örökös figyelmét.

Először is kioktatja őket, hogy az utlevél megváltása felesleges. Üljének az utazás napján vasutra, nem Oderberget, hanem *Wient* választva utirányul, mert itt a hatóság nem veszi oly szigorú vizsgálat alá az utasokat.

Inné aztán Lipésen és Magdeburgon keresztül akadálytalanul eljuthatnak Hamburgba, hol Moravetz ur tárt karokkal fogadja szerencsétlen áldozatait.

De kitanítja Moravetz ur őket még arra is, hogy Lipese előtt hajójegyeiket senkinek meg ne mutassák. Ha mégis a magyar hatóság megkérdezné őket, hogy hová mennek, mondják egyszerűen azt, hogy Wienbe akarnak megtelepedni.

Ha azonban Lipésben — írja szószent — *valami hivatalnok feltartóztatna benneteket, csak mutassátok meg a hajójegyet, ez tovább fog benneteket küldeni Hamburgba.*

Vagyis más szóval, Lipésben a vizsgálatra alkalmazott tisztviselőket fizetett emberei Moravetz urnak, kik jó pénzért kezére járnak becselten üzemlemben, kezére játszanak a rabszolga kereskedésben.

Ez pedig olyan állapot, mit a magyar kormánynak, mihelyt ez a manipuláció tudomására jut, egy percig sem szabad tűrnie. Ezeknek az úzerkedő hivatalnokoknak ki kell tertetni a nyakát a saját kormánynak által. Ezek nem hivatalnokok. Ezek fizetett kerítők.

Moravetz ur furfangja.

Moravetz urék számoltak azzal is, hogy a magyar hatóságok figyelmét nem fogja kikerülni a strit hamburgi levelezés.

Mit tettek hát. Ügynökséget állítottak fel *Halicson* és ez a *Halicson* felállított ügynökség bonyolítja le a magyarországi levelezéseket. Ez irányítja a behálózott szerencsétlenek útját is.

Mindezt azért teszi, írja egyik levelében, *nehogy a magyar kormány rájöjjön, hogy a levelek Németországból valók.*

Ime, így úzerkednek a Felvidék szegény népével. A viszonyokkal ismeretlenek, pedig ráfogják, hogy a megélhetés nehézségei tizik ki e föld népét régi hazájából.

Pedig dehogyan. Egyes becselten lélekfűró, rabszolga kereskedők aljas munkája az elharapódzott kivándorlás s csak igen keveseket tiz ki a szegénység, vagy a szükség az új világrészbe.

A fentebb előadottakból okulva, jó lesz, ha a többi vármegye hatóságai is figyelemmel kísérik Moravetz ur aljas üzemleit.

Egy község pusztulása.

— *Tűzek mindenfelé.* —

— *Keresik a gyujtogatót.* —

Felsőstubnya szorgalmas és becsületes német lakossága vagyomilag egy rémes éjszakán teljesen tönkrement. A tűz martaléka lett egy évi fáradságos munkájuk minden gyümölcse. A cstrűkbe felhalmozott áldás, takarmány minden, de minden porrá égett néhány rövid óra alatt.

Siralom látni a koldusottra jutott községet, hol még a tűzet követő harmadnapon is füstölnek a teljesen ki nem aludt zsaratnokok.

A pusztulás külső képe is irozatos. Meglett férfiak, jajveszékli asszonyok, siránkozó, éhes gyermekek járnak-kelnek a leégett romok közt, apró holmijukat keresgélve a kormos, elüszkösödött romhalmoz alatt.

A koldussá lett nép nyomorát még irtózatossabbá teszi a tél közelsége, mert a teljesen hajléktalanra lett lakosság ki van szolgáltatva a zord időjárás kellemetlenségeinek. Nincs, ahová lehajtsák fejeiket; nincs, ahol védelmet találjanak a közelgő tél hidege ellen. Favázás viskójuk elpusztult teljesen.

A község pusztulásáról a következőket írja tudósítónk:

A folyó hó 25-én, vasárnap éjjel, midőn a lakosság már nyugodni tért, a község felső végén egyszerre tűzilárma keletkezett. A kavargó szél magasra röpítette az égő szik-

rákat s a fellángoló tűz ténye teljesen bevilágította a pusztulásnak szánt községet.

A harangok rémes zugására fejvesztetten tódult ki a lakosság az utcára s a jajveszékeli asszonyonép még a tűztől távolabb eső lakosokból is kétségbeesetten igyekezett menteni azt, amit menthetett.

Az otthon levő férfiak ekközben emberfeletti munkával fáradoztak, hogy a tűzet lokalizálják, de viz hiányában minden erőfeszítésük kárbavesztett. A fával és szuppal fedett házak gyorsan tűzet fogtak s nem volt semmi hatalom, hogy az egyre erősbűdővész erejét megtörjék.

Már a fél falu lángokban állott, mikor a közeli községek tűzoltósága megérkezett. — Egyesült erővel fogtak most már hozzá a veszedelem oltásához. Alsóstubnya, Felsősturbny, Szklenő, Bodorfalu és Háj község derék tűzoltósága elszántan vetette magát a tűz főszékére s küzdelmes munka után elérték annyit, hogy a község alsó végét sikertelt megmenteniük. Különösen Háj és Stubnyafürdő tűzoltóságának önszeriti és elszánt munkája érdemel elismerést.

Ekkor azonban már közel negyven család teljesen hajléktalanra lett. Soknak közülük csak éppen annyija maradt, amennyi a testén hordott.

A tűzveszedelmet növelte még az a körülmény, hogy a lakosság nagy része, főleg a családanyák, nem is voltak otthon. Élelmet vittek a közeli városok gyáraiban dolgozó férfiak számára. És így valósággal csodának minősíthető, hogy ember-, de különösen gyermekélet nem lön a tűz martalékává.

A kár, mely a szegény és szorgalmas községet érte, meghaladja a százezer koronát.

Az elpusztult község lakossága az irgalmas szivekhez fordul, hogy rettenetes nyomorában segítségükre legyenek. Mi hisszük, hogy a nemes lelkek nem hagyják viszhang nélkül a kétségbeesett nép könyörgő szózatát s kiki tehetése szerint segítségére siet a tűzvész koldusainak. — A könyöradományok *Holbay* Lajos plébános címére küldendők.

Tótpróna.

Tűzet jelent tótprónai tudósítónk is. Itt vasárnap délután *Skalak* kékkfestő cstre kigyuladt s rövid néhány perc alatt porrá égett. Szerencse volt, hogy a veszedelem idején teljes szélesend uralkodott, mert különben nagy veszedelem járulhatott volna a községre.

Turócszentmárton.

Kedden este meg Turócszentmártonban verte fel tűzilárma a lakosság nyugalmát. Hét óra után *Misik* Vendel mészáros magtára gyuladt ki, melytől csakhamar tűzet fogtak a közelben fekvő istállók és cstrűk is. A tűzoltóság azonban, dacára az oltást rendkívül nehezítő vízhiánynak, alig egy óra alatt lokalizálta a fenyegető veszedelmet.

A csendeség eközben azonban fázadzik, hogy a gyors egymásutánban következő tűzek okozóit, helyesebben a gaz gyujtogatókat kinyomozza. Eddig azonban a felsőstubnyai tűzvész keletkezéséről még semmi bizonyosat nem állapítottak meg. A rend emberei abban a hitben vannak, hogy a gyakori tüzesetek aljas bosszu művei.

A pozsonyi tizenhárom.

A felvetett eszme, hogy a jeltelen sirokban nyugvó tizenhárom vértanúnak megfelelő emlék állítassék, mindinkább tért hódít s szíves készséggel adja oda fil'éreit mindenki, aki a gyűjtővekhz jut.

Az elmúlt héten a következő adományokat juttatták hozzánk:

A turóczzsentsmártoni polgári fiuiskola II. osztálya	K	7-70
A polgári fiuiskola III. oszt.	"	5-07
A polgári fiuiskola IV. oszt.	"	6-10
A polgári leányiskola I. oszt.	"	3-65
A polgári leányiskola II. oszt.	"	4-52
A polgári leányiskola III. oszt.	"	3-32
A polgári leányiskola IV. oszt.	"	3-30
A kereskedelmi iskola alsó oszt.	"	7-08
A keresk. iskola középső oszt.	"	6-07
A keresk. iskola felső osztály	"	6-6
Bukovy György	"	1-—
Fuchs Mór	"	—40
Haas Simon dr.	"	2-—
Jelinek Bertalan	"	2-—
Presses Miksa	"	2-—
Strolinger M. József	"	1-—
Gragger N.	"	1-—
Uhrin János	"	1-—
Hodža János	"	1-—
Tomaschek János	"	5-—
Klappholz J.	"	2-—
Porges Adolf	"	2-—
Szövy Kurt	"	1-—
Rosenfeld Vilmos	"	1-—
Teresek Józsefné	"	1-—
Filla Rezső	"	2-—
Schultz Lajos	"	5-—

K 84-21

Mult heti gyűjtéstnk „ 393-30

Összesen K 477-51

H I R E K.

Rettenetes halál.

Szikura Mihály mosóci lakos, nehéz napi munkájának bevégzése után, hazafelé menében többi fuvaros társaival együtt, a régi rossz szokáshoz híven betért a károlyfalvi csapzékbe, hogy áldozzon annak a borzasztó szenvedélynek, mely lassanként a Felvidék népét tönkre teszi, a palinkaivásznak.

A társaságnak jó kedve kerekedvén, ma a szokottnál többet kebeleztek be a gyilkos folyadékából, ugyannyira, hogy egyik a másik után alaposan elázott. De legjobban elázott szegény Szikura. Mikor már a lábán sem tudott megállni, akkor néhányan a mulatók közül kicipelték a koesihoz, s részeg fővel, hogy valamikép az uton baja ne essék, a kötőlánccal odaláncolták a koesi első tengelyéhez. Azután pedig belevagdaltak az amugy is nyugtalanzkodó lovak közé s isten hírével utnak bocsájtották a magával is tehetetlen embert.

Talan még röhögtek is a sikerült viccen. A neki vadult lovak pedig elszágtultak a mosóci országoton. Amint a koesi egyik lejtőhöz ért a magukra hagyott lovak itt is sebesen rohantak lefelé addig, míg a koesi fel nem fordult, s az odaláncolt embert maga alá temette.

A felfordult koesi által okozott szokatlan zajtól a lovak még jobban megvadultak s vad

vágatással hurcolták maguk után a számtalan sebtől vérző és teljesen éléketlenített embert s csak a község határában sikerült őket megfékezni, de akkorra már Szikura kiszenvedett.

Tagjai össze-vissza törtek. A bór foszlányokban lógott le a szerencsétlen emberiől, s a patakzó vér széles vonalakban jelölte az irányt, amerre a lovak gazdlájukat hurcolták.

A rémes esetben csakhamar hirt fútt az egész községben és seregostül tódult a nép a szerencsétlen ember hullájának bámulására.

Igy szerzett az esetről tudomást a csendőrség is, ki nyomban megindította a vizsgálatot abban az irányban, hogy kit és mennyiben terhel felelősség Szikura szerencsétlenségéért.

A hullát a folyó hó 26-án felboncolták, a szerencsétlen ember temetése pedig a folyó hó 27-én volt, a lakosság nagy részvétele mellett.

Eljegyzés. Tomkaházi Thomka János m. kir. adóhivatali ellenőr a folyó hó 24-én jegyezte el zárturesai Zúthweceky Lujza kisasszonyt Turóczzsentsmártonban. Gratulálunk.

Bucsuvaosora. A Besztercebányára távozó Lavko Sándor kir. erdőfelügyelő barátai és tisztelői a mult szerdán este bucsuvtattak el a közös megállapodással rendezett vacsorán. Vacsora közben többször megnyilatkozott az a szeretetteljes ragaszkodás, mellyel a távozó felügyelő iránt barátai viseltek. A társaság késő éjjelig maradt együtt.

Hivatalvizsgálat. Prohászka Oszkár kereskedelmiügyi miniszteri osztálytanácsos, a miniszter megbízásából a mult héten tartotta meg a helybeli államépítészeti hivatalnál a szokásos évi vizsgálatokat. A miniszteri kiküldött mindent a legnagyobb rendben talált.

Kinevezés. Machovich Izidor koproncai apát esperesplébánosnak, egyházmegyei főtanfelügyelőnek besztercebányai székes-egyházi kanonokká történt kinevezése nagy örömet keltett a katolikus tanítóság közt, mert az új kanonok valósággal atyai gondossággal örködött eddig is a katolikus nevelés és a tanítás érdekei felett. Új állásában bizonytal még inkább szívén viselendő a népnevelés érdekeit, mely eddig is nagyon sokat köszönhet az új főpapnak.

Helyrelgazítás. F. évi 42-ik számunkban tévesen közöltük, hogy a Ferenc József tanítók házában felállítandó „Turóci szoba“-alap javára 20 koronát özv. Steiner Ferencné adományozott. Ezt nem özv. Steineré, hanem Steiner Jakab és neje adományozták.

Tanári gyűlés. Az országos polgári iskolai egyesület „Bányavidéki köre“ folyó évi november hó 3-án, (kedden) délelőtt 10 órakor tartja rendezt évi tanárköri gyűlést Besztercebányán, a polgári fiuiskola tanári termében a következő tárgysorozattal: 1. Előnöki megnyitó. 2. A jegyzőkönyv hitelesítése. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztáros jelentése. 5. „Az iskolai írásbeli dolgozatok, különös tekintettel azok javítási módjára.“ Előadó: Kokas Nándor Körömcebánya. 6. „Emlékvázlatok indiai tartózkodásom idejéből.“ Előadó: Lábay János Körömcebánya. 7. „A német, svéd és dán tanintézetekről.“ Előadó: Folkmann János Zólyom. 8. „A polgári iskolai reformkérdés agitacionális eszközeiről.“ Előadó: Szigeti Rezső Zólyom. 9. „A tandíjmentesség kérdése.“ Előadó: Folkmann

János Zólyom. 10. Általános tisztujtás. 11. Indítványok. A kör felkéri az egyesület tagjait, hogy a gyűlésen lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Uj mozdonyok Ruttkától—Kassálg. A kassa—oderbergi vasut igazgatósága még ez év tavaszán szerezte be azokat a hatalmas, zöldre festett mozdonykolosszusokat, melyekkel Ruttká—Oderberg között már az idén lebonyolították a személy forgalmat. A nehéz mozdonyok elkertülhetetlenné tették, hogy nemcsak a meglevő hidakat, de a síneket is átkellett cserélni az egész vonalon s ez volt az oka annak, hogy ez ideig csak Ruttká—Oderberg közt közlekedhettek ezek az uj mozdonyok. A hid- és vágánykicszerelési munkálatok most már Ruttká—Kassa közt is befejeztettek s így a legközelebb már ezen a vonalon is tüzembe helyezik az uj mozdonyokat.

Kellemes szórakozást ígér a városunkba érkező Gökler és Schmassmann-féle „Vilanyszínház.“ 15 lóerős gözgéppel és dinamóval dolgozik. 200 izzó és 6 ivlámpájú saját villanyvilágítása van. Műsora változatos és sok élvezetet nyújt. Tegnap este kezdte meg előadásait szulost sátor előtt a község legnagyobb meglegedésére.

Erdőégés. A bellai völgyben letarolt erdőrészt valami gonosz kéz, még a mult vasárnap meggyújtotta. A száraz galyfa és lehullott lombzat csakhamar tüzet fogott s szinte olthatatlanul terjedt a már ledöntött szállák felé. A tűkoltásra kivonult Nécspál, Gyulafalu és Fülkustalu lakossága, csak a legnagyobb erőmefeszítéssel, éjjel nappali munkával volt képes megakadályozni, hogy a legszebb ültetvények közé át ne vágjon a pusztító elem. A tűz három napig égett, naig végre sikerült továbbterjedésében megakadályozni. A kár így is tetemes.

Érdekes beszámolás. A XXII. magyar kir. szabadalmazott osztályorsjáték az inémt véget ért. A község jogosan kíváncsi rá, hogy a főnyeremények kikhez jutottak. Csak-hogy nálunk a főnyeremények nyertesei valósággal menekülnek a nyilvánosság elől. A sorsjegyek főelárusítónak könnyen érthető okokból a legszigorubb diszkrétciót teszik kötelességévé, s a főelárusítók azt a diszkrétciót megőrzik. A 600,000 koronás nagy jutalomdíjat, továbbá a 400,000, 200,000, 100,000, 90,000, 80,000 koronás stb. főnyereményeket, szóval a XXII. sorsjáték összes nagy nyereményeit ismét hazánkban nyerték. A legszigorubb diszkrétciót sem akadályozhatja meg azt, hogy néha egy-egy főnyeremény sorsáról közelebbi adatok nyilvánvalókká ne legyenek: olyankor, amikor maguk a nyertesek nem tartják szükségesnek, hogy titokban maradjanak. Ezáltal például nem maradt titoknak, hogy a 600,000 koronás jutalom egy negyedét — 150,000 koronát — Tormássy Imre, a Városi Villamos Vasut kalauza nyerte meg. Egy másik negyede egy állás nélkül levő pineér két nyolcad sorsjegyére esett. A boldog nyertesnek albirletben lakik egy szegény asszony, s neki a szerencse az osztályorsjáték jutalmának egy nyolcadát (75,000 koronát) jutatta. Ugyanennyit nyert egy nyolcad sorsjeggyel egy kobányai gyári munkás s egy budapesti magániszttviselő. Nagyjában ezek a lcfolyt sorsjáték főnyereményeinek nyilvánosságra jutott adatai.

Halalos szerencsétlenség. A ruttkai állomáson Bigos József vasuti kocsitoló a f. hó 29-én egy tehervonat összeállításánál segédkezett. Tolatás közben azonban oly szerencsétlenül került két ütköző közé, hogy azok mellkasát tökéletesen összezúzták s a kocsitoló nyomban meghalt. A halalos szerencsétlenség körül senkit mulasztás nem terhel.

Örömmel látjuk, hogy egy ismert bécsi szivarkahüvelygyár hazánkban, Sopronban évek óta nagy gyártásmennyiséget fejt ki, melyből a világon ismert Jacobi Antinikotin La Fleurette szivarkahüvely kerül mint hazai gyártmány forgalomba. Örömmel üdvözljük a hazai ipar eme előrehaladását, annál is inkább, mert nincs szükségünk arra, hogy pénzünkért osztrák árut vegyünk. Lapunk mai számában erre vonatkozólag közölt hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

Öngyilkosság. Kozdcsik András turáni lakos hosszabb idő óta rossz viszonyban élt hozzátartozóival. A folyó hó 29-én egy megismétlődött heves családi jelenet után fogta magát, felment a padlásra és ott felakasztotta magát. Mikor ráakadtak, akkor már halott volt.

Sok gondot okoz annak, aki nem járatos a bevásárlási forrásokban, hogy rendkívüli esetekben, mint például a temetkezés is, hol szerzethetők be az ehhez szükséges cikkek. *Svehla János* turócszentmártoni kárpitos és díszítőmester, akinek elismert, kiténő minőségű butoraktára van, temetkezési vállalata révén is nagy segítségére van a közönségnek, mert nemcsak egyes gyászcikkek árusítatnak nála, hanem díszes, a gyásznak megfelelő kivitelű egész temetések rendezését is igen jutányos áron elvállalja. Koszorúk és sirlámpák is nagy választékban kaphatók.

Kiss szerencsés nagy! Kéztudomásu, hogy a m. kir. osztályországi tervezete a legkedvezőbb nyerési esélyeket nyújtja. Nagy nyeremények mellett számos kisebb nyeremények vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsátott sorsjegyeknek — tehát minden második — nyer, az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencsésjét. Ezer és ezer ember lett ily uton szegényből gazdaggá. Az új sorsjáték I. osztályának húzása november 19. és 21-én lesz. Tegyen szerencsekísérletet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert Kiss bankházában (Budapest, Kossuth Lajos-utca 13), mert pontosan és lelkiismeretesen szolgálja ki vendőt és mert Kiss szerencsésje nagy!

Üzletáthelyezés. *Links* Adolf bútorasztalos és esztergályos butoraktárát a főtérré a Löwy féle házba helyezte át.

Kiténő anyagokból készült
olcsó
sírkövek
kaphatók
STEINER LAJOS
árutügykönségében
Turócszentmárton.
Javitások és el-
évült sírkövele-
rakok kijavíthatnak.
Levélnél meg-
vásárolják!

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

1699. sz. Turócz vármegye kir. tanfelügye-
lésége.

Valamennyi állami tanító és tanítóőrnök.

Felhívom tankertületem összes taneóit, hogy feláru jegy váltására jogosító árképes igazolványait 1909-ik évre való érvényesítés végett vagy új árképes igazolvány iránti kérelmeket (1 korona érvényesítési díjjal, újankál azoknál fényképet is mellékelve) legkésőbb november hó 15-ig hivatalomba küldjék be, mert az ezután érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Ez alkalommal figyelmeztetem a nyugdíjasokat, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Turócszentmárton, 1908. október 29-én.

Dr. Künszler Károly s. k.
kir. tanfelügyelő.

Igazgató tanácsli ülés. A zónóváraljai állami tanítóképző intézet igazgatótanácsa a folyó hó 30-án ülést tartott. Az ülésen, mint az igazgató tanács tagja, részt vett vármegyénk alispánja is.

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálóból, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

KÖZGAZDASÁG.

Diplomáciai közbenjárás külkereskedelmi ügyekben. A kereskedelmi és ipari szaktestületek valamint az egyes hazai cégek külkereskedelmi ügyekben fennforgó panaszait az idegen kormányoknál való felszólalás végett gyakran közvetlenül a közös külügyminiszter urhoz szökták intézni. Miután a közös külügyminiszter ur ilyenkor a magyar kormány álláspontját kéri ki, a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti az érdekelteket, hogy az ügymenet gyorsítása érdekében a diplomáciai közbenjárást igénylő panaszok legelőszertbben az illetékes magyar miniszteriumnál nyújthatók be és ily ügyekben a közös külügyminiszter ur közvetlen megkeresése mellőzendő.

Töltetlen oszlopok szállítása. A pozsonyi keresk. és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur pályázatot hirdet a m. kir. posta és távirat intézet részére 1909. évben szükséges 2851 drb. 10 méter, 26167 drb. 8 méter és 30044 drb. 6 1/2 méter hosszú töltetlen oszlop mennyiség szállítására. A kiténő helyeken átadandó fentebbi oszlop mennyiség egy vagy több részletének szállítására vonatkozó ajánlatok legkésőbb f. é. november hó 10-én déli 12 óráig nyújthatók be a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali igazgatóságához.

A csehek és a tót iparosok. A magyarországi tót nemzetiségi képviselők közreműködésével — nagyszámú, cseh nyelven írt, különben is igen silány, úgynevezett szakmunkával árasztják el a hazai tót iparosokat. A kereskedelmi kormány értetlenül ez tilmekről, elhatározta, hogy azokat a célnak leginkább megfelelő módon fogja ellensúlyozni, vagyis megkezdi a tót nyelvű ipari szakmunkák iratását, illetőleg fordítását és terjesztését. A tót nép elvégre is könnyebben érti meg a tót, mint a cseh nyelven írott munkákat, s mivel ezek alaposabbak és olcsóbbak is lesznek, mint a csehek, hamarosan paralizálva lesz a legújabb cseh-pánzláv fogás hatása. Értéstüléstink szerint az új szakmunkákban a múltikejezések, például a szerszámok nevei, magyarul is meglesznek nevezve, mert Magyarországon ezek tudása nélkül különben sem boldogulhat semmiféle iparos.

A szepesi bányalpar veszedelme. A magyar államvasutak és a kassa-oderbergi vasutnak az az intézkedése, amellyel a Felsőmagyarországból Sziléziába rendelt vas- és éreklüldemények fuvardíját október elsejétől kezdve tölemelte, veszedelmére van Szepesmegye virázgó bányai parának. A felsősziléziai vasgyárak ugyanis szerződésileg biztosított joguknál fogva megszüntették a szepesi vas további szállítását. Ez intézkedés káros következménye máris mutatkozik, mert az illető szepesmegyei bányavállalatok a termelést csökkentik és a munkások nagy részét elbocsátják.

Szerkesztői üzenetek.

W. H. Mosóc. Köszönet. Minél gyakrabban. Bennünket minden érdekel. — N. T. Felsőstutbnya. Hálás köszönet a szives tudósításért. Egy kissé átdolgoztuk.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.

Kiadóújlajdonos: Moskóci Ferencné.

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó gyárainak képviselöte:

Reisz Lipótnál, Turócszentmárton.

Nagy választék női kalapokban.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

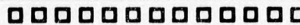

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappannal

tisztítunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol károsodás szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeséltetik.

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettahüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

Hirdetések
felvételnek a kiadónivatalban.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyított háziázer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényéni, oszónál és meghűléseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzessel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K. — 80, K. 1.40 és K. 2. — és úgyszólván minden gyógyszerháza kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. De Richter gyógyszerháza az „Arany oroszúhához”, Prágában, Elisabethstrasse 5. neu. Mindennapi szétküldés.

Turócvarmegyei raktár: Schönaich Viktor gyógyszerésznél Znióváralján — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turóczzsentsmártonban.

Szapatóriumi levélpapíros kapható
MOSKOCZI FERENCNE
könyv- és papírkereskedésben
TURÓCZZSENTS MARTON.
Ára 2 korona 40 fillér és 3 korona.

Legöregebb és legelőkelőbb teafaj!

Kapható minden jobb, hasonló üzletben.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította

a valódi

ERO SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziázeretől várni lehet. — Ere az egészségnak, fertőtenit, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Paratlan mint száviz, haj- és bőrápolószér. Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS laboratorium, GYŐR.

Kapható mindenütt!

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség

s elnyákódás ellen gyors s biztos hatású

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kítőnő izűek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszerház

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztillája hamar meggyógyított!

Kapható Turóczzsentsmártonban:

TOPERCZER SÁNDOR GYOGYSZERTÁRÁBAN.

H I R D E T M É N Y .

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magyar. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály húzása 1908 november hó 19. és 21-én tartatik meg. A húzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közigyelző jelenlétében, nyilvánosan történnék a húzási teremben. Sorsjegyek a Magyar. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1908. évi október hó 25-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósa.

Lukács.

Hazay.

